

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupený JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou se sídlem Viniční 4349/82, Brno, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky**, Generální ředitelství, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2016, č. j. 8 A 77/2015 - 58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky JUDr. Jitky Šmídové, se sídlem Viniční 4349/82, Brno, **s e u r č u j e** částkou 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší správní soud obdržel ve shora označené věci kasační stížnost, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2016, č. j. 8 A 77/2015 - 58, kterým bylo zastaveno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2015, sp. zn. VS 28/342/002/2015 – 22/045/322, jímž byla zamítnuta stížnost stěžovatele proti rozhodnutí zmocněného zaměstnance Vězeňské služby – speciálního pedagoga ze dne 30. 3. 2015, kterým byl stěžovateli uložen kázeňský trest podle § 46 odst. 3 písm. d) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), a to pokuta ve výši 500 Kč.

Stěžovatel podal proti uvedenému usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž namítal, že městský soud nezákonně a předčasně řízení zastavil, aniž by rozhodl o stěžovatelově nové žádosti o osvobození od soudních poplatků ze dne 25. 4. 2016. Tvrzení městského soudu, že stěžovatelova nová žádost neobsahovala žádné nové rozhodné skutečnosti, stěžovatel odmítl s poukazem na svá tvrzení obsažená v žádosti samotné, z nichž měly implicitně vyplynout změna majetkových poměrů a nedostatek prostředků k úhradě soudních poplatků. Dále stěžovatel poukázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2015, č. j. 4 As 162/2015 - 18, které označil za precedenční. Závěrem kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že pouze pro jeho nedostatečné majetkové poměry mu byl městským soudem neoprávněně odepřen přístup k soudu. Z tohoto důvodu stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V doplnění kasační stížnosti, které bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno dne 8. 8. 2016, stěžovatel zopakoval, že městský soud o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků rozhodl způsobem, který nevypovídá o možnostech stěžovatele uhradit soudní poplatky v současnosti. Dále stěžovatel Nejvyšší správní soud požádal o osvobození od soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti a navrhl, aby mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů. Daným podáním Nejvyšší správní soud vyhověl usnesením ze dne 25. 8. 2016, č. j. 5 As 120/2016 - 24. V dalším doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 8. 2016 stěžovatel poznamenal, že stejně jako Nejvyšší správní soud měl postupovat i městský soud, protože má Nejvyšší správní soud jeho usnesení zrušit.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Předně je třeba poznamenat, že v případech, kdy je řízení krajským (městským) soudem zastaveno, lze v kasační stížnosti účinně namítat pouze důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení. Úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení proto je toliko posoudit, zda byly splněny podmínky pro to, aby městský soud řízení o stěžovatelově žalobě zastavil.

Jak Nejvyšší správní soud zjistil ze spisu městského soudu, stěžovatel ve své žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2015, sp. zn. VS 28/342/002/2015 – 22/045/322, žádal městský soud o osvobození od soudních poplatků. Městský soud o této žádosti rozhodl usnesením ze dne 22. 5. 2015, č. j. 8 A 77/2015 - 19, tak, že stěžovateli přiznal

pokračování

osvobození od soudních poplatků v rozsahu 40 %. Toto usnesení stěžovatel napadl kasační stížností, jíž Nejvyšší správní soud vyhověl a rozsudkem ze dne 28. 8. 2015, č. j. 5 As 147/2015 - 9, předmětné usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, jelikož městský soud chybně posoudil majetkové poměry stěžovatele a nezabýval se ani tím, zda správní žaloba stěžovatele nemůže být zjevně neúspěšná (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Městský soud na zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu reagoval novým usnesením ze dne 15. 12. 2015, č. j. 8 A 77/2015 - 40, kterým stěžovatele osvobodil od soudních poplatků v rozsahu 75 %. I posledně jmenované rozhodnutí městského soudu však stěžovatel považoval za nezákonné a napadl je kasační stížností. O té Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 17. 2. 2016, č. j. 2 As 6/2016 - 18, tak, že ji zamítl, neboť naznal, že městský soud při opětovném rozhodování o osvobození stěžovatele od soudních poplatků, i přes svá dílčí pochybení, dostatečným způsobem reflektoval závazný právní názor předestřený Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 28. 8. 2015, č. j. 5 As 147/2015 - 9. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud neshledal osvobození stěžovatele od soudních poplatků v rozsahu 75 % nezákonným, vydal městský soud dne 7. 4. 2016 opětovnou výzvu k zaplacení soudního poplatku ve výši 750 Kč. Na uvedenou výzvu stěžovatel odpověděl podáním ze dne 25. 4. 2016, kterým opětovně požádal o osvobození od soudního poplatku. V dané žádosti odkazoval na judikaturu Nejvyššího správního soudu a uvedl, že je omezen na osobní svobodě, nemůže pracovat a ani jiným způsobem si obstarávat prostředky na soudní poplatky a přitom nedisponuje prostředky k jejich úhradě. Ve snaze bránit se údajným šikanózním postupům žalovaného je tedy stěžovatel podle svých slov odkázán toliko na dobrodiní třetích osob.

Městský soud následně usnesením ze dne 10. 5. 2016, č. j. 8 A 77/2015 - 58, zastavil řízení o žalobě stěžovatele, neboť stěžovatel ve lhůtě neuhradil stanovený soudní poplatek. Ke stěžovatelově opětovné žádosti o úplné osvobození od soudních poplatků městský soud uvedl, že se s argumenty v ní uvedenými vypořádal již ve svém usnesení ze dne 15. 12. 2015, č. j. 8 A 77/2015 - 40, kterým stěžovatele osvobodil od soudních poplatků v rozsahu 75 % a se kterým se ztotožnil i Nejvyšší správní soud. V opětovné žádosti přitom stěžovatel podle městského soudu netvrdil, že došlo k jakékoli změně jeho majetkových poměrů, ani neuvedl žádné nové skutečnosti, jež by tomu nasvědčovaly. Městský soud se proto touto další žádostí již nezabýval, neboť pokud by zvolil opačný postup, hrozilo by, že by stěžovatel mohl opětovným podáváním stále stejných žádostí fakticky paralyzovat běh soudního řízení.

Nejvyšší správní soud k uvedenému podotýká, že zákonnost osvobození stěžovatele od soudních poplatků v rozsahu 75 % již závazně přezkoumal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 2. 2016, č. j. 2 As 6/2016 - 18. V nyní vedeném řízení se tedy Nejvyšší správní soud může zabývat pouze otázkou, zda byly dány důvody pro zastavení řízení o stěžovatelově žalobě. Skutečnost, že stěžovatel soudní poplatek neuhradil, je mezi stranami nesporná. K posouzení tudíž zbývá, zda městskému soudu v rozhodnutí o zastavení řízení bránila stěžovatelova opětovná žádost o osvobození od soudních poplatků ze dne 25. 4. 2016.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že ačkoliv obecně platí, že o žádosti o osvobození od soudního poplatku musí být rozhodnuto dříve, než soud pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví, má toto pravidlo i své výjimky. O

opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodovat jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti a že žadatel doloží, že od doby rozhodování o jeho předchozí žádosti došlo k podstatné změně skutečností, jež byly pro posouzení předchozí žádosti rozhodující (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65, a ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 - 150, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Problematickou opakovaných žádostí o osvobození od soudních poplatků se zabýval rovněž Ústavní soud v nálezu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09, č. 10/2010 Sb. ÚS, přičemž ve vztahu k úpravě obsažené v občanském soudním řádu dospěl ke zcela totožným závěrům (viz bod 17). Současně Ústavní soud výslovně připustil možnost, aby obecné soudy o opětovné (nedůvodné) žádosti o osvobození od soudních poplatků nerozhodovaly samostatným rozhodnutím, ale vypořádaly se s ní až v odůvodnění usnesení o zastavení řízení (bod 18 daného nálezu).

Jak z nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09, tak z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu tedy vyplývá, že postup městského soudu byl zcela korektní a vyhovující ústavním požadavkům na přístup k soudu za předpokladu, že opětovná žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků neobsahovala důvodná tvrzení o změně poměrů stěžovatele v mezidobí od předchozího rozhodování o osvobození od soudního poplatku. Stěžovatel přitom v opětovné žádosti jen zopakoval, že je zbaven osobní svobody, nemá možnost pracovat a nedisponuje dostatečnými prostředky k úhradě soudního poplatku. Nejvyšší správní soud proto žádost stěžovatele ze dne 25. 4. 2016 posoudil tak, že neobsahuje konkrétní důvodná a podložená tvrzení o změně poměrů stěžovatele nad rámec tvrzení, která již posoudil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 2. 2016, č. j. 2 As 6/2016 - 18. Zastavení řízení ze strany městského soudu tedy bylo zákonné. Nejvyšší správní soud na tomto místě připomíná, že povinnost tvrzení a povinnost důkazní ohledně splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků – zde tvrzení (a doložení důkazů) o podstatné změně majetkových poměrů nastalé v mezidobí od dřívějšího rozhodnutí soudu o žádosti o osvobození od soudních poplatků – je povinností účastníka řízení. Soud sám majetkové poměry účastníka řízení z úřední povinnosti zjišťovat nemůže (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS).

Poukaz stěžovatele na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2015, č. j. 4 As 162/2015 - 18, kterým byl zdejší soud zcela osvobozen od soudního poplatku, nemůže sám o sobě jako důvod pro plné osvobození od soudního poplatku obstát. O žádosti o osvobození od soudních poplatků soud vždy rozhoduje na základě konkrétních tvrzení a důkazů předložených účastníkem řízení v tom kterém řízení. Fakt, že byl účastník plně osvobozen od soudních poplatků v jednom řízení, nemůže zhojit absenci relevantních skutkových tvrzení o změně majetkových poměrů v řízení jiném.

K totožným závěrům ve zcela srovnatelné věci téhož stěžovatele ostatně již Nejvyšší správní soud dospěl ve svém rozsudku ze dne 31. 8. 2016, č. j. 6 As 124/2016 - 29, www.nssoud.cz.

pokračování

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, příslušelo by mu tedy právo na náhradu nákladů řízení; z obsahu spisu však plyne, že mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

Stěžovateli byla v řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně z řad advokátů, v takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování podle § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem) ve výši 3100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon, tedy celkem 3400 Kč. Porada se sice v daném případě neuskutečnila, avšak advokátka za této situace učinila alespoň to, že se dostavila k soudu a nahlédla do spisu, takže lze mít za to, že k provedení daného úkonu právní služby došlo ekvivalentním způsobem. Ustanovená zástupkyně není plátcem daně z přidané hodnoty.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. října 2016

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu